

Utbildnings- och
arbetsmarknadsförvaltningen
Christina Hjalmarsson

2020-11-23

Dnr BIN 2020-216

Bildningsnämnden

Beslut om fjärr- och distansundervisning i gymnasieskolan för att undvika trängsel i skollokaler och minska smittspridning

Förslag till bildningsnämndens beslut

1. Fjärr- och distansundervisning skall användas på samtliga kommunala gymnasieskolor i enlighet med förordning 2020:115 11 b och c §§, för att säkerställa att antalet elever som är samtidigt närvarande i en viss skolenhets lokaler såväl som i kollektivtrafiken begränsas för att Folkhälsomyndighetens föreskrifter, allmänna råd och rekommendationer som avser sjukdomen covid-19 ska kunna efterföljas. Beslutet omfattar samtliga kommunala gymnasieskolor och alla årskurser. Beslutet ska gälla från den 25 november 2020 till och med den 31 januari 2021.
2. Utbildnings- och arbetsmarknadsdirektör får i uppdrag att utifrån bildningsnämndens riktlinjer genomföra delvis fjärr- och distansundervisning på samtliga kommunala gymnasieskolor.
3. Bildningsnämnden uppdrar till Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen att inhyra alternativa undervisningslokaler och skolmatsalar i syfte att minska trängsel. Återrapporteras till nämnden i december.
4. Bildningsnämnden uppdrar till Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen att utreda möjligheten för elever som har fjärr- och distansundervisning att hämta mat på kommunala grundskolor och i den mån det är möjligt snarast tillse att det genomförs.
5. Riktlinjer beslutade den 2 september 2020 (BIN 2020:16) vid eventuell fjärr- och distansundervisning i gymnasieskolan för att undvika trängsel i kollektivtrafik upphävs.

Ärende

Regeringen beslutade den 13 mars 2020 om förordning (2020:115) om utbildning i vissa skolformer i skolväsendet vid spridning av smitta. Den 16 juli 2020 beslutade regeringen om en ändring i förordningen för att möjliggöra att under vissa förutsättningar kombinera undervisning på plats i skolans lokaler med fjärr- eller distansundervisning (förordning 2020:732).

Bestämmelsen ger en huvudman för en gymnasieskola möjlighet att göra begränsade undantag från skollagen för att kombinera närundervisning med distansundervisning. Syftet är att ge huvudmän förutsättningar att säkra elevers rätt till utbildning trots pågående pandemi och minska smittspridning av covid-19.

Bildningsnämnden beslutade den 9 september 2020 om riktlinjer vid eventuell fjärr- och distansundervisning i gymnasieskolan för att undvika trängsel i kollektivtrafik, dnr BIN 2020-216.

Den 19 november 2020 beslutade regeringen om ytterligare förändringar i förordning 2020:115 så att gymnasieskolan skulle få möjlighet att vidta fler åtgärder för att undvika trängsel i skollokaler och minska smittspridning (2020:957). Ändringen innebär att en huvudman som håller en gymnasieskola öppen (att skollokaler är öppna för eleverna) får göra vissa undantag från skollagens bestämmelser om utbildningens utformning, omfattning och i förläggning om antalet elever som är samtidigt närvarande i skolenhetens lokaler behöver begränsas för att huvudmannen ska kunna följa föreskrifter, allmänna råd eller rekommendationer från Folkhälsomyndigheten som avser sjukdomen covid-19.

Innan undantag får göras måste huvudmannen först ha konstaterat att åtgärder inom ramen för det ordinarie regelverket är otillräckliga innan undantag får göras. Det är huvudmannens och rektorns ansvar att organisera verksamheten så att arbetsituationen blir rimlig för både lärare och elever. Huvudmannen behöver överväga om det är lämpligt att bedriva fjärr- eller distansundervisning med hänsyn till elevernas olika förutsättningar och behov. Det är ingen skyldighet för huvudmannen att erbjuda fjärr- och distansundervisning när skolan är öppen, utan en möjlighet för att tillförsäkra eleverna deras rätt till utbildning. Förordningen gäller från den 23 november 2020 till den 30 juni 2021.

Utifrån den ökade smittspridningen i samhället i allmänhet och i skolan i synnerhet samt i syfte att uppfylla Folkhälsomyndighetens lokala allmänna råd för att minska smittspridningen finns behov av att vidta ytterligare åtgärder för att minska trängseln i kollektivtrafiken och i skolans lokaler. Detta överensstämmer även med det budskap som regeringen givit allmänheten under rådande omständigheter. Genom att låta eleverna i gymnasieskolan delvis övergå till fjärr- och distansundervisning i kombination med närundervisning kommer trängseln att minska samtidigt som elevernas rätt till utbildning inte riskeras.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse - Beslut om fjärr- och distansundervisning i gymnasieskolan för att undvika trängsel i skollokaler och minska smittspridning

Bakgrund

Huvudmannen för gymnasieskolan kan besluta om åtgärder för att elever och lärare ska kunna följa Folkhälsomyndighetens föreskrifter, allmänna råd eller rekommendationer för att minska smittspridning. Om det är nödvändigt kan huvudmannen anpassa utbildningens utformning, omfattning och förläggning.

Huvudmannen ska först ha vidtagit åtgärder inom ramen för det ordinarie regelverket för att tillse att eleverna håller tillräckligt avstånd genom exempelvis att anpassa schemaläggningen och tillfälligt nyttja andra lokaler. Det finns också möjlighet med stöd av undantagsbestämmelserna att undervisa eleverna på kvällar och helger eller förlänga skoldagen så att eleverna undervisas växelvis för och eftermiddag.

Vad gäller arbetet med att hitta tillfälliga undervisningslokaler och skolmatsalar för att bättre kunna sprida eleverna behöver ytterligare åtgärder vidtas för att säkerställa att lämpliga lokaler finns att tillgå både på kort och lång sikt i den utsträckning som behövs.

Huvudregeln i skollagen är närundervisning, det vill säga undervisning i skolans lokaler. Det är också den undervisningsform som lämpar sig bäst för elever i allmänhet. När det gäller fjärr- och distansundervisning bör huvudmannen därför även överväga om det är lämpligt att bedriva sådan undervisning med hänsyn till elevernas olika förutsättningar och behov. Huvudmannen behöver t.ex. beakta att vissa elever behöver vara närvarande i lokalerna för att kunna genomföra vissa praktiska moment eller för att genomgå prov eller på annat sätt visa sina kunskaper i slutet av sin utbildning, eftersom de betyg som ska ges har betydelse för fortsatt utbildning eller arbete. Det kan t.ex. vara fråga om elever som läser introduktionsprogram, yrkesprogram eller elever som går sista terminen på ett nationellt program. Även elever som går den första terminen kan behöva få undervisning i skolans lokaler för att få en bra introduktion till utbildningen. Fjärr- eller distansundervisning kan även vara olämplig för elever som har behov av särskilt stöd i utbildningen som endast kan ges i lokalerna, elever som av fysiska, psykiska eller andra skäl är i behov av att delta i utbildningen i lokalerna eller elever i en socialt utsatt situation och vissa nyanlända elever.

Aktuell lagstiftning

Förordning 2020:732 om ändring av förordning 2020:115 om utbildning på skolområdet och annan pedagogisk verksamhet vid spridning av viss smitta

Av 11 a § framgår att en huvudman som håller en skolenhet öppen får tillämpa bestämmelserna i 3–5, 7, 9 och 10 §§ om det behövs på grund av att lärare eller elever inte är eller har varit närvarande i skolenhetens lokaler därför att de i fråga om sin egen personliga situation följer eller har följt föreskrifter, allmänna råd eller rekommendationer från Folkhälsomyndigheten som avser sjukdomen covid-19. Med att en skolenhet är öppen avses att skollokaler är öppna för eleverna.

Av 11 b § framgår att utöver vad som följer av 11 a § får en huvudman som håller en gymnasieskola öppen tillämpa bestämmelserna i 5, 7, 9 och 10 §§ om det behövs för att huvudmannen ska kunna anpassa utbildningens utformning, omfattning eller förläggning för att lärare och elever ska kunna följa föreskrifter, allmänna råd eller rekommendationer från Folkhälsomyndigheten som avser sjukdomen covid-19 och som rör kollektivtrafiken och andra allmänna färdmedel.

Förordning 2020:957 om ändring av förordning 2020:115 om utbildning på skolområdet och annan pedagogisk verksamhet vid spridning av viss smitta

Av 11 c § framgår att utöver vad som följer av 11 a och 11 b §§ får en huvudman som håller en gymnasieskola öppen tillämpa bestämmelserna i 5, 7, 9 och 10 §§, om antalet elever som är samtidigt närvarande i skolenhetens lokaler behöver begränsas för att huvudmannen ska kunna följa föreskrifter, allmänna råd eller rekommendationer från Folkhälsomyndigheten som avser sjukdomen covid-19

Pågående åtgärder för att minska trängsel i skolans lokaler:

- *Lunchlådor och utredning av möjligheter för elever som har fjärr- och distansundervisning att hämta mat på kommunala grundskolor.*
- *Beredskap för ytterligare anpassningar av schema och organisation*
- *Beredskap för att lektioner behöver genomföras via distans- eller fjärrundervisning.*
- *Information och dialog med Östgötatrafiken gällande kollektivtrafiken.*
- *Informationsinsatser kollektivtrafik.*
- *Inhyrning av tillfälliga lokaler för undervisning och skolmåltider.*

Förslag till bildningsnämndens riktlinjer vid eventuell fjärr- och distansundervisning i gymnasieskolan för att undvika trängsel i skollokaler och minska smittspridning

Bildningsnämnden vill betona att undervisning i skolans lokaler är den bästa formen av undervisning och ska så långt det är möjligt genomföras. Samtliga skolor skall därför vidta åtgärder för att återgå till närundervisning.

- Fjärr- och distansundervisning är en sistahandsåtgärd när andra möjligheter är uttömda.
- Elever i gymnasieskolans samtliga årskurser ska omfattas av beslut gällande fjärr- och distansundervisning,
- Fjärr- och distansundervisning bör genomföras växelvis där merparten av eleverna får sin undervisning i skolan. Inriktningen är

att 2/3 av eleverna får undervisning i skolan och 1/3 får fjärr- eller distansundervisning.

- Rektor kan göra avsteg för enskilda elever som inte bedöms ha förutsättningar och behov för fjärr- och distansundervisning. Detsamma gäller för elever på yrkeskurser på yrkesprogrammen.
- Rektorn på respektive skolenhet bedömer hur fjärr- och distansundervisningen ska genomföras utifrån förutsättningar och behov på respektive skola och utifrån förutsättningar och behov för respektive elev.
- Elever som genomför APL fullföljer den arbetsplatsförlagda delen i utbildningen om det går utifrån arbetsplatsens bestämmelser. Arbetsplatsens rekommendationer ska följas.
- Medarbetarna ska i enlighet med kommunens beslut så långt det är möjligt bedriva sitt arbete på distans samt undvika fysiska personalmöten. Det är närmaste chef som avgör vad som är lämpligast på respektive arbetsplats utifrån de förutsättningar som råder där.

Samråd

Samråd har skett med avdelningschef gymnasieskola/vuxenutbildning och jurist på utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

Förhandling enligt 11 § har genomförts den 23 november 2020. Förhandlingen avslutades i enighet.

Utbildnings- och
arbetsmarknadsförvaltningen

Anders Jolby

Beslutet skickas till:
Enhetschefer och rektorer på alla
kommunala gymnasieskolor.